

Scrisoare deschisă cu ocazia Consiliului European din 21-22 octombrie 2021 către:

Excelența Sa, Domnul Florin Cîțu,
Prim-ministrul interimar al României

Excelența Sa, Domnul Klaus Iohannis,
Președintele României

Înainte de Consiliul European din 21-22 octombrie 2021, în cadrul căruia veți discuta problema creșterii curente a prețurilor energiei, noi – societatea civilă din Europa Centrală și de Est (ECE) – facem apel la dumneavoastră să creșteți exigențele obiectivelor naționale privind acțiunile climatice și să accelerați tranziția energetică utilizând pe deplin potențialele de eficiență energetică, precum și sursele de energie regenerabile din țările noastre. Nu a fost nicicând mai urgent să reducem consumul de energie și să amplificăm utilizarea energiei durabile din surse regenerabile, precum energia solară, eoliană și geotermală. Acestea sunt soluțiile autentice de abordare a crizei climatice, dar și a actualei crize a combustibililor fosili care alimentează creșterea facturilor pentru energie. Vă îndemnăm să vă asigurați că cetățenii au acces la energie regenerabilă la prețuri convenabile, într-un mod care să țină cont în același timp de obiectivele sociale, economice și de mediu.

Cel mai recent raport de referință al Grupului Interguvernamental privind Schimbările Climatice (IPCC) ne spune clar că ne confruntăm cu o urgență climatică; am putut constata direct dramaticele valuri de căldură și inundații din Europa vara trecută, soldate cu numeroase pierderi de vieți. Pactul Ecologic European (European Green Deal) și propunerea pachetului „Fit for 55”¹ oferă în mod clar țărilor noastre o direcție strategică în sensul transformării economiilor și sistemelor noastre energetice. Țările din Europa Centrală și de Est nu sunt, însă, suficient de ambițioase în privința acțiunilor climatice și strategiilor de tranziție energetică: în loc să folosească pe deplin potențialul eficienței energetice și al formelor de energie regenerabile, acestea tind să urmeze căile fără ieșire ale gazelor fosile și energiei nucleare. Investițiile în creștere ale țărilor ECE în infrastructura de gaze vor deveni în curând active blocate, al căror cost va fi suportat în cele din urmă de către cetățeni. Mai mult, această dependență subminează securitatea energetică a regiunii și expune deopotrivă cetățenii și sectorul industrial riscului reprezentat de volatilitatea prețurilor combustibililor fosili, cu care ne confruntăm în prezent în toată Europa.

Un sistem energetic 100% regenerabil, descentralizat și de înaltă eficiență este singura cale de a obține o economie prosperă și durabilă și un mediu mai sănătos, creând totodată pe plan local locuri de muncă cu valoare adăugată ridicată, asigurând o mai mare independență energetică și reducând sărăcia energetică². În loc să plătească importuri de cărbune și gaze

---

¹ Totuși, nivelul general al exigențelor obiectivelor din pachetul „Fit for 55” trebuie să fie crescut pentru ca UE să își îndeplinească angajamentul asumat prin Acordul de la Paris de a limita creșterea temperaturii globale la 1,5°C; <https://caneurope.org/press-release-fit-for-55-climate-energy-eu-commission-package>

² Cu un apel la acțiune lansat astăzi, Rețeaua de Acțiune pentru Climă (CAN) la nivel european solicită o tranziție energetică mai rapidă, echitabilă și durabilă către o energie 100% regenerabilă până în 2040 și încurajează

naturale, un sistem de energie regenerabilă reține banii consumatorilor în economiile regionale și le protejează puterea de cumpărare. Statele membre din ECE au potențiale interne de energie regenerabilă mult mai ridicate decât cele prezentate în planurile și strategiile lor naționale (respectiv planurile naționale privind clima și energia și strategiile pe termen lung)³.

Țările din Europa Centrală și de Est ar trebui să facă saltul către energia regenerabilă și să transforme principiul „eficiența energetică pe primul loc” într-un obiectiv orizontal pentru toate strategiile economice și politicile energetice, utilizându-și integral potențialul intern de energie regenerabilă ușor accesibilă⁴. Acest lucru va crea oportunități și beneficii enorme pentru societățile și economiile noastre și pentru mediu, incluzând:

- 1. Sporirea securității energetice. Energia regenerabilă nu numai că poate înlocui rapid și la costuri reduse combustibilii fosili importați, ci prezintă și un important potențial de export de energie pentru multe țări ECE, în perspectiva cererii crescânde din Europa de Vest. Energiile regenerabile distribuite diminuează riscul de potențiale pene de curent, oferă comunităților locale controlul asupra producției de energie și le ajută să beneficieze direct de pe urma acestui proces.
- 2. Asigurarea de avantaje economice. Investițiile în energie regenerabilă durabilă sporesc competitivitatea, întrucât energia solară și cea eoliană sunt cele mai ieftine surse de energie, independent de piața combustibililor. În paralel, stocarea energiei continuă să se dezvolte rapid și să devină mai ieftină. Pe lângă economiile directe la nivelul costurilor energetice, trecerea la energia regenerabilă va reduce semnificativ costurile externe de mediu și de sănătate, care rezultă de pe urma combustibililor fosili și va contribui la crearea de locuri de muncă de calitate pe plan local, în special în regiunile rurale și periferice.
- 3. Plasarea oamenilor în centrul tranziției energetice. Implicarea oamenilor în tranziție – ca în cazul prosumatorilor (producători autonomi), membrilor comunităților de energie sau investitorilor – este vitală și trebuie intens sprijinită. Stabilirea cadrelor de reglementare și financiare adecvate pentru dezvoltarea comunităților de energie și a prosumatorilor duce la o tranziție echitabilă și justă, care este benefică tuturor, generând astfel securitatea energetică de jos în sus.

Prin urmare, facem apel la dumneavoastră:

- Să reduceți masiv consumul de energie, să eliminați rapid toți combustibilii fosili (cărbunele cel târziu până în 2030 și gazele până în 2035) și să acoperiți necesarul de energie rămas prin energie regenerabilă durabilă, cu ajutorul diferitelor tehnologii de stocare a energiei. Cărbunele ar trebui eliminat treptat și înlocuit direct cu surse

---

guvernele UE către o dezvoltare fără precedent, durabilă, a energiei solare și eoliene. Consultați comunicatul de presă [aici](#) și apelul la acțiune [aici](#).

³ Există mai multe studii care indică potențialul energiei regenerabile în anumite state membre din ECE; vă rugăm să le consultați pentru Bulgaria: <https://csd.bg/publications/publication/wind-power-generation-in-bulgaria/>, https://csd.bg/fileadmin/user_upload/publications_library/files/2020_05/SEE-Coal-Exit_WEB.pdf; Cehia: <https://www.komoraoze.cz/?fullpage=1&clanek=186>; Polonia: <https://instrat.pl/en/res-potential/>; România: <https://bankwatch.org/publication/the-romanian-renewable-energy-sector-a-potential-still-untapped/>; Ungaria: <http://munkacsy.web.elte.hu/ERRE%20VAN%20ELORE%201.2x.pdf>

⁴ Există deja multe inițiative încurajatoare în regiunea ECE: <https://caneurope.org/campaigns/renewables>

regenerabile de energie, fără a opta pentru soluții false, cum ar fi „combustibili de tranziție” precum gazele fosile sau tehnologii costisitoare, neprobate sau periculoase, cum ar fi stocarea carbonului sau energia nucleară. Rolul hidrogenului – care ar trebui să fie produs exclusiv prin energii regenerabile – nu ar trebui supraestimat, iar acesta ar trebui asigurat cu prioritate pentru sectoarele în care nu există încă soluții pentru înlocuirea combustibililor fosili, precum siderurgia și industria chimică, aviația, transportul maritim pe distanțe lungi și transportul rutier greu;

- Să transmiteți companiilor semnale de preț corecte; subvențiile dăunătoare mediului / subvențiile pentru combustibilii fosili trebuie eliminate, costurile externe trebuie internalizate, iar costul lipsei de acțiune trebuie și el luat în calcul;
- Să puneți în aplicare politicile și măsurile de reglementare adecvate, o birocrație mai redusă, combinată cu forme de finanțare adecvate pentru a atinge un viitor energetic 100% regenerabil, durabil și echitabil, care să aducă beneficii comunităților locale și să protejeze biodiversitatea. O bună guvernare, alături de dialog și implicare publică reprezintă esența în realizarea acestui obiectiv.

Pentru această tranziție energetică atât de necesară și urgentă, avem nevoie ca dumneavoastră să profitați de ocazie și să puneți la punct cadrul juridic și financiar care să permită diferiților actori din domeniu să devină participanți activi la acest proces. Și este nevoie ca toată lumea să fie implicată. Pentru a valorifica din plin potențialul energiei regenerabile din regiune, companiile publice și private trebuie să fie implicate în acest proces, la fel ca gospodăriile individuale și liderii comunitari. Finanțarea pentru implementare este deja la îndemână: fondurile UE disponibile trebuie să sprijine în mod direct o tranziție energetică echitabilă și incluzivă către surse regenerabile, susținută de măsuri semnificative de eficiență energetică și diferite tehnologii de stocare a energiei. Iar societățile noastre sunt pregătite pentru această schimbare – oamenii doresc în mod evident mai multă energie eoliană și solară în țările noastre. Surprinzător, poate, cetățenii din statele ECE se numără printre cei care susțin cel mai mult noile proiecte eoliene și solare în apropierea locuinței, potrivit unui sondaj⁵ din 10 țări europene realizat de YouGov în această toamnă, și printre cei mai convinși de faptul că guvernele lor ar trebui să facă mai mult pentru a gestiona criza climatică.

Cu stimă

Valentin Sălăgeanu, Greenpeace România

Cosemnatari din România:

Laura Nazare, Bankwatch România

Raul Cazan, 2Celsius

Claudian Doboș, România în Tranziție

Ionuț Bădică, Institutul de Cercetare în Permacultură din România

Adina Moise, Reteaua.org

---

⁵<https://europeanclimate.org/resources/europeans-support-new-wind-and-solar-projects-in-their-local-area/>; toate cifrele referitoare la sondaj, dacă nu se specifică altfel, provin de la YouGov Plc. Dimensiunea eșantionului total a fost de 10.547 de adulți. S-au întreprins activități în teren în perioada 24 septembrie – 6 octombrie 2021. Sondajul s-a desfășurat online. Cifrele au fost ponderate și sunt reprezentative pentru toți adulții (cu vârsta peste 18 ani) din Marea Britanie, Franța, Italia, Germania, România, Bulgaria, Grecia, Polonia, Cehia și Spania.

Această scrisoare deschisă este trimisă în numele a 41 de organizații din Bulgaria, Cehia, Ungaria, Polonia, Slovacia și România, enumerate mai jos. Aceeași scrisoare a fost trimisă către președintele Bulgariei, Rumen Radev, prim-ministrul Cehiei, Andrej Babiš, prim-ministrul Poloniei, Mateusz Morawiecki, prim-ministrul Slovaciei, Eduard Heger și prim-ministrul Ungariei, Viktor Orbán.

Lista organizațiilor semnatare din Bulgaria, Cehia, Ungaria, Polonia, Slovacia și România:

Bulgaria

- EA Za Zemiata - Friends of the Earth Bulgaria - Екологично сдружение "За Земята"
- Greenpeace Bulgaria - Грийнпийс - България

Cehia

- Centre for Transport and Energy - Centrum pro dopravu a energetiku
- Zygón
- Society for Sustainable Living/Czech Republic - Společnost pro trvale udržitelný život
- Calla - Association for Preservation of the Environment - Calla - Sdružení pro záchranu prostředí
- Ecumenical Academy - Ekumenická akademie
- NESEHNUTI (Independent Social Ecological Movement)
- Greenpeace Czechia - Greenpeace Česká republika
- Czech Environmental Partnership Foundation - Nadace Partnerství
- Ecological Institute Veronica - Ekologický institut Veronica (ČSOP)

Ungaria

- Clean Air Action Group - Levegő Munkacsoport
- Energiaklub
- NSC-Friends of the Earth Hungary - MTVSZ
- WWF Hungary - WWF Magyarország

Polonia

- Ecological Association EKO-UNIA - Stowarzyszenie Ekologiczne EKO-UNIA
- Institute for Sustainable Development Foundation - Fundacja Instytut na rzecz Ekorozwoju
- Development YES - Open-pit mines NO Foundation - Fundacja "Rozwój TAK - Odkrywki NIE" (RT-ON)
- Polish Ecological Club Mazovian Branch - Polski Klub Ekologiczny Okręg Mazowiecki
- The Alliance of the Associations Polish Green Network - Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć
- BOMIASTO - Stowarzyszenie BOMIASTO
- Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne "Wspólna Ziemia"
- Greenpeace Poland - Fundacja Greenpeace Polska
- WWF Poland - WWF Polska

România

- Greenpeace România
- Bankwatch România
- 2 Celsius
- România în Tranziție

- Institutul de Cercetare în Permacultură din România
- Reteaua.org

Slovenia

- Center of Environmental Activities - Centrum environmentálnych aktivít
- Eviana - Eviana
- Centre for sustainable alternatives (CEPTA) - Centrum pre trvaloudržateľné alternatívy (CEPTA)
- Greenpeace Slovakia - Greenpeace Slovensko
- Slovak Climate Initiative - Slovenská klimatická iniciatíva
- Extinction Rebellion Slovakia - Extinction Rebellion Slovensko
- Raptor Protection of Slovakia - Ochrana dravcov na Slovensku
- Tatra Civic Association - Občianske združenie TATRY
- Concerned mothers - Znepokojene matky
- SOSNA association - SOSNA o.z.
- Nestráčajme čas